

Zápis (č. KRP 2/2009) z mimořádného Zasedání Rady vlády ČR pro záležitosti romské komunity ze dne 15. července 2009

DATUM A ČAS: **středa 15. července 2009**
 13.00 - 16.30 hodin

MÍSTO KONÁNÍ: **Hrzanský palác**
 Loretánská 177/9, Praha 1

PŘÍTOMNÍ ČLENOVÉ A ČLENKY RADY:

KOCÁB Michael (předseda Rady a ministr vlády ČR pro lidská práva)
LITOMISKÝ Jan, Ing. (1. místopředseda Rady)
VESELÝ Ivan (2. místopředseda Rady)
BALGOVÁ Lenka
GOROLOVÁ Elena
HOŠEK Marián, MUDr. (MPSV)
HOLEK Jozef, Ing.
KOKY Cyril, Bc.
KOVÁČ Milan
KUCHÁROVÁ Jarmila
MÁLEK Jan, Ing. (MF ČR)
PAPE Iveta, Mgr.
PARČIOVÁ Ivona
PECHOVÁ Anna, Bc.
ŽENÍŠEK Marek, PhDr. (MPSV)

STÁLÍ ZÁSTUPCI A ZÁSTUPKYNĚ:

BALÁŽ Jozef, Mgr. (MMR)
GABRIELOVÁ Květoslava (MK)
GJURIČOVÁ Jitka, Mgr. (MV)
JONITOVÁ Bronislava, Mgr. (MO ČR)
NESTÁVAL František (MPO)
ŠPALLOVÁ Lucie, Bc. (MPSV)

NEPŘÍTOMNÍ ČLENOVÉ A ČLENKY RADY:

CÍNOVÁ Anna – omluvena
DUBNICKÝ Roman, MUDr.
HELLEROVÁ Markéta, MUDr. (MZ) – omluvena
HOVOŘÁKOVÁ Martina, Ing. Arch. (MMR)
KAPLAN Petr, PhDr. (MPSV)
KOHOUT Jan, PhDr. (MZV)
KOMOROUS Jiří, plk. JUDr. (MV) – omluven
KUROVÁ Lenka, Mgr. – omluvena
LAURENČÍKOVÁ Klára, Mgr. (MŠMT)
LAVIČKA Vojtěch
MIKEŠ František, JUDr. (MK ČR)
PADĚLEK František, Ing. (MO ČR)

POLÁK Petr, JUDr. (MPO)

HOSTÉ:

ABBASOVÁ Lejla (SLP)
ALBERT Gwendolyn
BALOG Jan (ASZ)
HIREŠ Ladislav, Ing. (MZV)
ŠEDOVÁ Anežka (MPSV)
ŠIMÁČEK Martin, Bc. (ASZ)
ZAVADIL Ondřej, Mgr. (MŠMT)

ZA KANCELÁŘ:

DUNA Zdeněk
HRABAŇOVÁ Gabriela, Bc.
KOHOUTOVÁ Zdeňka, PhDr.
MARTÍNEK Martin, M.A.

Program:

1. Zahájení zasedání
2. **Dotační program: Předcházení sociálnímu vyloučení a odstraňování jeho důsledků podprogram B. Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce pro rok 2009**
3. Aktuální situace (migrace - Kanada)
4. Výroční zpráva Rady vlády ČR pro záležitosti romské komunity za rok 2008
5. Dekáda romské inkluze – informace
6. Zpráva o stavu romských komunit 2008
7. Různé

Předseda Rady vlády České republiky pro záležitosti romské komunity (dále jen „Rady“) zahájil zasedání Rady ve 13:00 hod. a uvítal členy, členky, stále zástupce, zástupkyně a hosty na jednání Rady.

Zasedání se účastnilo 18 členů a členek a stálých zástupců a zástupkyň, kteří byli oprávněni hlasovat, čímž bylo dosaženo kvórum pro usnášenišchopnost Rady. Zasedání řídil předseda Rady, kterým byl ministr vlády České republiky pro lidská práva Michael Kocáb.

Předseda Rady představil program se změnou ve znění druhého bodu, který má být uveden jako „Dotační program: Předcházení sociálnímu vyloučení a odstraňování jeho důsledků podprogram A. Podpora terénní práce 2009 – 2. kolo“. Předseda Rady vyzval přítomné členy, členky, zástupce a zástupkyně k hlasování o programu v následujícím znění:

1. Zahájení zasedání
2. **Dotační program: Předcházení sociálnímu vyloučení a odstraňování jeho důsledků podprogram A. Podpora terénní práce 2009 – 2. kolo**
3. Aktuální situace (migrace - Kanada)
4. Výroční zpráva Rady vlády ČR pro záležitosti romské komunity za rok 2008

5. Dekáda romské inkluze – informace
6. Zpráva o stavu romských komunit 2008
7. Různé

Hlasování o programu zasedání:

Pro: 18

Proti: 0

Zdrželi se: 0

Program ve změněném znění byl jednomyslně přijat Radou.

BOD JEDNÁNÍ Č. 2

DOTAČNÍ PROGRAM: PŘEDCHÁZENÍ SOCIÁLNÍMU VYLOUČENÍ A ODSTRAŇOVÁNÍ JEHO DŮSLEDKŮ PODPROGRAM A. PODPORA TERÉNNÍ PRÁCE 2009 – 2. KOLO

Předseda Rady vyzval zástupkyni kanceláře Rady Bc. Gabrielu Hrahaňovou o uvedení tohoto bodu. Vedoucí kanceláře Bc. Gabriela Hrahaňová předala slovo PhDr. Zdeňce Kohoutové, která informovala o dotačním řízení podprogramu A – Podpora terénní práce 2009 - II kolo. Rada 14. dubna schválila vyhlášení II. kola podprogramu A „Podpora terénní práce“ pro rok 2009 vzhledem k zůstatku finančních prostředků po prvním vyhlášení. Do data pro přijímání žádostí, tj. do 12.6.2009 bylo do II. kola přijato 8 žádostí s požadovanými finančními prostředky ve výši 1 584 832,- Kč. Všechny žádosti měly formální náležitosti splněny. Komise schválila všech 8 žádostí, v některých případech požadavek obce snížila a navrhla finanční podporu žádostí v celkové výši **1 211 832,- Kč**.

Ministr Michael Kocáb informoval, že město Chomutov se nepřihlásilo do dotačního řízení. Dále ministr informoval o hrozbě rozpadu neziskového sektoru v průběhu příštího roku, jako následek ekonomické krize a omezení dotací pro neziskové organizace.

Předseda Rady Michael Kocáb vyzval členy a členky Rady, kteří jsou ve střetu zájmu s hlasováním o schválení dotačního programu „Předcházení sociálnímu vyloučení a odstraňování jeho důsledků podprogram A. Podpora terénní práce 2009 – 2. kolo“, aby se zdrželi hlasování. Následně nechal hlasovat o návrhu usnesení.

Usnesení

Rady vlády ČR pro záležitosti romské komunity

č. 1

ze dne 15.7.2009

Rozhodnutí o poskytnutí dotace v rámci výběrového řízení dotačního programu „Předcházení sociálnímu vyloučení a odstraňování jeho důsledků“, podprogram A. Podpora terénní práce pro rok 2009 – II. kolo na základě doporučení hodnotitelské komise programu

Rada vlády ČR

I. bere na vědomí

Zápis ze zasedání hodnotitelské komise dotačního programu „Předcházení sociálnímu vyloučení a odstraňování jeho důsledků pro rok 2009 - **podprogram A. „Podpora terénní práce pro rok 2009“ – II. kolo ze dne 26.6.2009 včetně přílohy**

II. schvaluje

poskytnutí dotace žadatelům uvedeným v tabulce přílohy Zázpisu ze zasedání hodnotitelské komise ze dne 26.6.2009 dotačního podprogramu A. „Podpora terénní práce 2009“ – II. kolo v celkové výši 1 211 832,- Kč.

Příloha z bodu II. je součástí zázpisu z jednání Rady.

Hlasování o Usnesení Rady vlády ČR pro záležitosti romské komunity č. 1:

Pro: 18

Proti: 0

Zdrželi se: 0

Usnesení bylo Radou přijato jednomyslně.

BOD JEDNÁNÍ Č. 3

AKTUÁLNÍ SITUACE (MIGRACE - KANADA)

Předseda Rady vyzval Bc. Gabrielu Hrabaňovou, aby stručně popsala vývoj, který vedl k zavedení vízové povinnosti pro občany České republiky Kanadou. Bc. Gabriela Hrabaňová informovala o rostoucím počtu Romů, kteří požádali v Kanadě o azyl, což způsobilo znovuzavedení vízové povinnosti. Dále Bc. Gabriela Hrabaňová informovala o působení kanadského Výboru pro migraci a uprchlíky, který má na starosti vízovou politiku Kanady.

Michael Kocáb poukázal na dopady zavedení vízové povinnosti pro občany ČR a informoval o procesu, který předcházel jejímu zavedení. Dále pak o návštěvě kanadského ministra pro občanství, přistěhovalectví a multikulturalismus Jasona Kenneyeho. Ten během své návštěvy Prahy dne 29. května informoval o možnosti zavedení vízové povinnosti pro občany ČR od 7.července 2009. Tato důvěrná informace byla sdělena pouze touto neformální cestou. Když 7. července nepřišla žádná oficiální zpráva o zavedení víz nebo o jejich přesunutí, vznikla mylná představa, že diplomatické kroky České republiky byly úspěšné. Přes veškeré snahy ČR zamezit vízové povinnosti, Kanada zaslala 14. července oficiální notu o zavedení vízové povinnosti platné k 14. červenci od 6:00 SEČ.

Ing. Ladislav Bureš z ministerstva zahraničí upozornil, že ČR nedostala žádné oficiální informace o připravované vízové povinnosti dříve než k 14. červenci. Jediné co vypovídalo o této možnosti byla neoficiální slova ministra Kenneyeho o zavedení víz k 7. červenci 2009, avšak ke standardní cestě, to znamená informace oficiální notou nedošly dříve než k 14. červenci 0:00 SEČ, což bylo 6 hodin před oficiálním zavedením víz.

Ivan Veselý poukázal na neuspokojivou situaci Romů v ČR a zdůraznil, že se Rada záležitostí odchodů Romů do Kanady již několikrát zabývala, a to konkrétně za působení bývalé ministryně pro lidské práva a národnostní menšiny Džamily Stehlíkové. Ivan Veselý

projevil podporu ministru pro lidská práva, který se plnohodnotně zhostil své funkce, za což byl občanskou částí Rady kladně oceňován.

MUDr. Marián Hošek z MPSV poukázal na výsledky výzkumné mise Výboru pro migraci a uprchlíky (Immigration and Refugee Board of Canada dále jen IRB), která proběhla 23. března 2009 a studovala mimo jiné strukturu fungování a přístup ministerstva práce a sociálních věcí k romským záležitostem. Z březnové analýzy Výboru pro migraci a uprchlíky vyplynulo, že ministerstvo fungovalo a řešilo záležitosti Romů na velice dobré úrovni a přispívalo k jejich společenskému začleňování. Dále MUDr. Marián Hošek upozornil na často citovaný článek z Lidových novin „Emigrace Romů je byznys. Byť někdo věří že pomáhá dobru“ (z 5. července 2009), který v souvislosti s odchodem Romů do Kanady spekuloval o existenci tzv. zprostředkovatelských firem, které vydělávaly na Romech.

Gwendolyn Albert (z Peace Work) poskytla informace, které obdržela z kanadských neziskových organizací, že žádný takový byznys neexistoval. Lidé, kteří emigrovali do Kanady nevyužívali žádných zprostředkovatelských služeb.

Bc. Cyril Koky podpořil tuto tezi a poukázal na důvody romských rodin k emigraci, vycházející z rostoucího extremismu v závislosti na vývoj situace v Janově, Chomutově a podobných městech. Dále nesouhlasil s analýzou, která byla uvedena Romanem Křištofem v Lidových novinách. Z jeho informací a z vlastních zkušeností z práce v lokalitách se nic takového nepotvrdilo. Romové odešli z ČR za svými rodinami do Kanady, ale žádné zprostředkovatelské firmy v těchto odchodech nefigurovaly.

Ministr Michael Kocáb zdůraznil, že Roman Křištof odmítl uvést zdroje, což vypovídá o pochybnostech, které kolem analýzy figurovaly.

Ing. Jozef Holec položil otázku kolik Romů se podílelo na výzkumu kanadského výboru pro migraci a přistěhovalectví v březnu letošního roku. Reaguje Bc. Gabriela Hrabaňová, která upřesnila informace o studii výzkumného týmu, který byl vyslán Výborem pro uprchlíky a migraci (IRB). Tento tým analyzoval situaci v romských komunitách na různých místech České republiky, jako například v Brně, Chomutově a dalších městech, ve kterých se výzkumníci setkali s desítkou zástupců romských i neromských organizací zabývajících se romskými záležitostmi. Výsledky této studie byly celkem pozitivní, analýza ČR z institucionálního hlediska na národní úrovni vyšla poměrně dobře, na druhou stranu se implementace národní politiky na lokální úrovni ukázala jako slabší.

V souvislosti se zmiňovaným reportem Ivan Veselý poukázal na aktivity Romana Křištofa, které se odvíjely od jeho působení v pozici ředitele kanceláře Rady. Dodal, že právě v tomto období se začala používat rétorika de-etnizace romské otázky.

Předseda Rady představil jako ministr vlády České republiky pro lidská práva své tiskové stanovisko k zavedení víz pro občany České republiky Kanadou:

Tiskové stanovisko ministra pro lidská práva k zavedení víz do Kanady

Zavedení víz z důvodů nárůstu žadatelů o azyl má své reálné příčiny. V kombinaci s benevolentním kanadským imigračním systémem je lze spatřovat v dramatickém nárůstu aktivit extremistických hnutí a stran a v nevhodných postupech některých složek veřejné moci vůči Romům. To vše vyvolává v Romech pocit beznaděje a ztrátu vyhlídek na kvalitnější životní podmínky.

Mrzí mne, že spřátelená země, známá svým tolerantním přístupem k menšinám a důsledným budováním multikulturní společnosti, jakou je Kanada, se rozhodla k zavedení vízové povinnosti pro české občany cestující do Kanady.

Po prvních zprávách o možném obnovení vízové povinnosti kanadskou stranou se v tisku objevily úvahy o příčinách růstu počtu romských žadatelů o azyl především v jejich chuti po ekonomických výhodách, jež kanadský systém nabízí. Tuto možnost nelze vyloučit, ale z mého pohledu se jeví jako marginální (okrajová). Spekulace o možnosti organizované emigrace samotnými Romy nelze rovněž vyloučit, ale můj úřad a pokud vím ani ministerstvo vnitra takovými poznatky k dnešnímu dni nedisponují. V zásadě byla ale opomíjena jedna podstatná příčina, jak ji vnímám, a to dlouhodobě přetrvávající předpojatý přístup některých složek veřejné moci vůči Romům.

Nezpochybnuji to, že od roku 1997, kdy byla zveřejněná první komplexní zpráva o situaci Romů u nás (tzv. Bratinkova zpráva), byla přijata řada pozitivních kroků na vládní úrovni, která směřovala k vyrovnání šancí mezi Romy a majoritní části společnosti. Patří mezi ně například vytváření funkcí pedagogických asistentů nebo terénních sociálních pracovníků, ale i státní dotace neziskovým organizacím, institucionální zabezpečení na národní a regionální úrovni nebo přijetí antidiskriminačního zákona.

Některé problémy ale přetrvávají. Např. není dokončen přechod romských dětí do běžných základních škol, velké množství z nich stále dochází do škol se specializovanou, tedy redukovanou výukou, do bývalých zvláštních škol. Tím se snižují jejich šance na plné začlenění do společnosti.

Problém také vidím v aplikaci legislativy a státní politiky na lokální úrovni. A nejde ani tak o aplikaci litery zákona, ale obsahu integrační politiky. Hlavním cílem Koncepce romské integrace je přece dosažení bezkonfliktního soužití příslušníků romských komunit s ostatní společností. Za poslední desetiletí jsme však byli svědky několika výrazných pokusů lokálních politiků využít „romské karty“ ve svůj politický prospěch a vyhrotil konflikt mezi Romy a majoritní společností na neúnosnou úroveň, v jejímž důsledku Romové „musejí z kola ven“. Příkladem mohou být známé kauzy počínaje zdí v Matiční ulici v Ústí, strategie tzv. „nulové tolerance“ ve Slaném a jinde, hotelového domu v Bohumíně, „řešení“ pavlačového domu ve Vsetíně či výroky senátorky Janáčkové, nemluvě o protiprávních exekucích sociálních dávek ze strany chomutovské primátorky Řápkové. Všechny tyto populistické snahy směřují k tomu, aby jejich nositelé byli většinovou veřejností vnímáni jako zastánci "nás slušných" proti "těm druhým" a získali tak volební úspěch. Smutné přitom je, že u nás - na rozdíl od většiny zemí západní Evropy - se toho dopouštějí lokální politici zvolení za "normální" strany politického spektra, ne jen krajní pravice. A co horšího, vedení těchto stran se od takových starostů nedistancuje, ale naopak jim za "úspěch" ve vyhrocování etnických konfliktů dává vstupenku na kandidátky do parlamentu. Směřování aktivit Dělnické strany a dalších extremistických skupin do sociálně vyloučených lokalit a proti Romům se pak stává pověstnou „poslední kapkou“.

V zájmu objektivity je třeba dodat, že celá řada měst a obcí realizuje vyváženou a ohleduplnou politiku směrem k romské komunitě. Dobrých příkladů jsme již zaznamenali celou řadu. Viditelné jsou především v lokalitách „Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách“. V České republice existuje i celá řada neziskových organizací, které poskytují komplexní balíček služeb ve prospěch znevýhodněných Romů. Významnou součástí jejich práce, kromě přímé práce s klienty, je bourání předsudků a stereotypů, které se mezigeneračně předávají a negativně ovlivňují vztah majoritní společnosti k romské menšině.

Zpráva o zavedení vízové povinnosti s Kanadou není pro Českou republiku dobrá. Tím ale, že si česká vláda situaci Romů uvědomuje a vyjadřuje vůli napřít své úsilí k nápravě současného stavu, dává jasně najevo svoji podporu romské komunitě, menšinám, jakož i myšlenke multikulturní společnosti. Dnešní stav se dá zlepšit pouze tím, že všechny články veřejné správy a veřejné moci, včetně toho lokálního, budou koordinovaně naplňovat hlavní cíl státní politiky romské integrace.

Michael Kocáb
ministr pro lidská práva
Praha 15.6.2009

Diskuze

Gwendolyn Albert požádala, jestli by se v návaznosti na odchody Romů z České republiky nemělo začít mluvit o skutečnosti a ne o předpokladech tak, aby se veřejnost seznámila s příběhy odcházejících lidí a zdůvodnit podněty k odchodům do Kanady. Podle ministra je toto spíše žádost pro kanadskou stranu.

Ivan Veselý představil návrh občanské části Rady k Postavení Romů v ekonomice. Informoval o modelu určenému pro 50 000 lidí, který počítá s investicí kolem 2 mld. Kč. Podle Veselého Romové tento dokument vnímají jako konkrétní koncepční řešení situace, které přesně vyčísluje finanční zajištění v určitém časovém úseku. Ivan Veselý za občanskou část Rady požádal ministra, aby se vláda tímto dokumentem zabývala, zejména v době ekonomické krize, kdy je nesmírně důležité investovat finance do projektů rozvoje společnosti. Model si dává za cíl vytvořit z Romů aktivní účastníky ve společnosti a přinese kvalitativní posun v oblasti zaměstnanosti.

Ministr vlády ČR pro lidská práva upozornil, že takový dokument musí nejprve být prodiskutován v jednom z výborů Rady, který jej navrhne Radě ke schválení. Až poté může být podnět Rady zaslán k připomínkovému řízení – projít tzv. objektivizací materiálu do vlády. Ministr poukázal, že Bc. Gabriela Hrabaňová nebo Ivan Veselý jako druhý místopředseda Rady mohou postoupit materiál do Výboru pro Dekádu a ta může dát podnět vládě k projednání dokumentu.

BOD JEDNÁNÍ Č. 4

VÝROČNÍ ZPRÁVA RADY VLÁDY ČR PRO ZÁLEŽITOSTI ROMSKÉ KOMUNITY

Předseda Rady vyzval Bc. Gabrielu Hrabaňovou, aby informovala o Výroční zprávě Rady za rok 2008. Bc. Gabriela Hrabaňová podotkla, že zpráva obsahuje informace požadované v závazné osnově povinné části výroční zprávy o činnosti poradního a pracovního orgánu vlády. Tato zpráva byla určena pro informaci vlády, jejímž jednáním prošla dne 22. června 2009. Ve zprávě se objevily nesrovnalosti, které budou dodatečně ve spolupráci s příslušným resortem opraveny, až poté bude zpráva publikována na webových stránkách kanceláře Rady.

Rada se v roce 2008 setkala celkem pětkrát a prodiskutovala zásadní informace. Byla také zásadním milníkem pro nastartování Agentury pro sociální začleňování. Z připomínek, které vyplynuly z této zprávy je potřeba zmínit závazek k zintenzivnění komunikace mezi

Kanceláři a Radou, Bc. Gabriela Hrahaňová vyzvala členy a členky Rady o podněty a podklady k případným iniciativám.

Předseda Rady předal řízení zasedání 1. místopředsedovi Rady Ing. Janu Litomiskému. Na podnět k diskusi reagovala Květoslava Gabrielová z ministerstva kultury, která se dohodla s Bc. Gabrielou Hrahaňovou na vyřešení nesrovnalostí ve výroční zprávě ohledně jejího resortu. Dále již členové ani členky Rady neměli žádné připomínky a tudíž byla vyhlášena přestávka.

PŘESTÁVKA

BOD JEDNÁNÍ Č. 5

INFORMACE O ZPRÁVĚ O NAPLŇOVÁNÍ DEKÁDY ROMSKÉ INKLUZE V ROCE 2008

První místopředseda Rady vyzval Bc. Gabrielu Hrahaňovou k představení Zprávy o naplňování Dekády romské inkluze v roce 2008. Bc. Gabriela Hrahaňová vyzdvihla důležitost Dekády pro mezinárodní spolupráci evropských států při řešení záležitostí romské inkluze. Dekáda je mezinárodní iniciativa 12 evropských zemí, kterým do června 2008 předsedalo Maďarsko a od července Srbská republika. Po Srbsku, na přelomu června a července, se předsednictví v Dekádě zhostilo Slovensko. Česká republika se chystá na předsednictví v Dekádě od července roku 2010 do června roku 2011. Rada by se tudíž měla blíže zaměřit na plánované aktivity během českého předsednictví Dekády romské inkluze, zejména v rámci aktivit Výboru pro Dekádu.

Bc. Gabriela Hrahaňová požádala Martina Martínka M.A. o shrnutí naplňování Akčního plánu Dekády v České republice v roce 2008. Ten informoval o změnách v oblastech vzdělání, bydlení, zaměstnanosti a zdraví. V oblasti vzdělání byl vyzdvižen Akční plán včasné péče. V oblasti bydlení byly vyzdviženy následující programy Integrovaný operační program a Integrovaný plán rozvoje měst, které koncepčně řeší situaci bydlení se zaměstnaností ve vybraných romských vyloučených lokalitách. V oblasti zaměstnání ministerstvo práce a sociálních věcí uvedlo odborné odhady počtu registrovaných Romů na úřadech práce. Dále ze zprávy vyplynulo, že ministerstvo zdravotnictví splnilo úkol ověření pilotní práce zdravotního sociálního pomocníka. Zdravotní sociální pomocník nyní spadá pod sociální službu ministerstva práce a sociálních věcí. Ministerstvo zdravotnictví se i nadále zavázalo informovat neziskové organizace a zdravotně sociální pomocníky prostřednictvím Rady o možnostech využívání osvětových materiálů týkajících se životního stylu a životosprávy pro cílovou skupinu Romů a o vyhlásování dotačních programů ministerstva v oblasti prevence.

Zpráva o naplňování Dekády v roce 2008 byla zařazena na jednání vlády na 20. července 2009. Poté bude k dispozici na webových stránkách kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské komunity.

Tento bod jednání byl pro informaci a členové ani členky Rady neměli žádné připomínky.

BOD JEDNÁNÍ Č. 6

INFORMACE O ZPRÁVĚ O STAVU ROMSKÝCH KOMUNIT ZA ROK 2008

První místopředseda Rady vyzval Bc. Gabrielu Hrabaňovou k představení Zprávy o stavu romských komunit za rok 2008. Bc. Gabriela Hrabaňová představila zprávu, která si klade za cíl zhodnotit naplňování strategických dokumentů v oblasti romské inkluze, zejména Koncepce romské integrace 2005 a souvisejících vládních usnesení na národní i na lokální úrovni. Reflektuje legislativní i institucionální změny, které ve sledovaném roce proběhly a měly dopady na situaci romských komunit v České republice. Záměrem zpracovatele bylo identifikovat dílčí úspěchy i neúspěchy opatření v oblastech klíčových pro zvýšení kvality života Romů, představit příklady dobré praxe a nastínit rizika dalšího vývoje situace romských komunit v případě neřešení aktuálních problémů.

V úvodu se materiál zabývá institucionálním zajištěním romské integrace, představuje činnosti, kterými se ve sledovaném období zabývaly jednotlivé resorty a další subjekty klíčové pro romskou inkluzi. Dále prezentuje dotační programy a výši finanční podpory, která byla v roce 2008 prokazatelně věnována ve prospěch romských komunit.

Druhá část materiálu se týká klíčových témat romské inkluze. Prvním tématem je oblast podpory a rozvoje romské kultury a jazyka, na níž navazuje téma vzdělávání a následně zaměstnanosti, která se vzděláváním souvisí. Následují kapitoly věnované oblasti bydlení, zdravotnictví, sociálnímu vyloučení a bezpečnosti. Na konci Zpráva shrnuje nejdůležitější závěry v oblasti romské integrace za rok 2008 a uvádí související doporučení.

Součástí předkládané Zprávy jsou přílohy s podrobnými informacemi o situaci romských komunit za rok 2008 v jednotlivých krajích, a dále dokument s názvem Informace o plnění usnesení vlády týkající se integrace romských komunit a aktivního přístupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31. prosince 2008. Zpráva není určena jen představitelům vlády a jednotlivých resortů. Měla by přinést důležité informace i realizátorům politik na úrovni krajů a místní samosprávy.

Tento bod jednání byl pro informaci a členové ani členky Rady neměli žádné připomínky.

BOD JEDNÁNÍ Č. 7

RŮZNÉ

Romský Holocaust – Lety u Písku a Hodonín u Kunštátu

Na základě dotazu člena Rady byla Bc. Gabriela Hrabaňová vyzvána 1. místopředsedou Rady k podání informací o vývoji připravovaných úprav pietních míst v Letech u Písku a Hodoníně u Kunštátu. Bc. Gabriela Hrabaňová představila vládní Usnesení č.589, které pojednává o řešení situace v Hodoníně u Kunštátu a v Letech u Písku.

Za památník v Letech u Písku je zodpovědný Památník Lidice, příspěvková organizace ministerstva kultury. Cílem projektu v Letech je upravit příjezdové komunikace, parkoviště a vytvořit naučnou stezku s informačními tabulemi a sociálním zařízením. Spolupráce s ministerstvem kultury probíhá velice dobře, výhledově by měly být zásadní části projektu uskutečněny do konce roku 2009. Hodonín u Kunštátu spadá pod ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, kterému byla udělena výjimka při odkupu majetku ve veřejném zájmu. Termín odkupu je plánovaný na září 2009.

Řízení zasedání přebírá předseda Rady Michael Kocáb, který se také vyjádřil k vývoji projektu Mezinárodního vzdělávacího centra, který nápad vznikl v Muzeu romské kultury. Způsob zapojení Muzea do celého projektu je stále předmětem diskuze. Z usnesení vlády nevyplývá ministrově žádný úkol, nicméně na sebe přebírá koordinační roli. Náměstek Mgr. Czeslaw Walek řídí pracovní skupinu náměstků, která diskutuje o možné spolupráci resortů, tak aby bylo usnesení zdárně plněno. Ministr pro lidská práva požádal, aby případné dotazy

ohledně procesu výkupu a spravování byly orientovány směrem na ministryni PhDr. Miroslavu Kopicovou a 1. náměstkyni ministerstva školství Ing. Evu Bartoňovou.

Návrh na účast ministrů v Radě

Dalším tématem, které otevřel předseda Rady bylo obsazení Rady členy a členkami ze státní správy. Ministr Michael Kocáb vyjádřil potřebu aktivizace Rady a jejích členů. Zároveň vyzvednul přístup náměstka ministra práce a sociálních věcí MUDr. Mariána Hoška, jehož zájem a zodpovědný postoj k Radě je příkladem smysluplné práce, která by měla být viděna u všech resortů.

V návaznosti na zvýšení vážnosti Rady, představil předseda Rady podnět k tomu, aby se zasedání účastnili ministři a ministryně, namísto náměstků a náměstkyň. Toto opatření bylo zdůvodněno potřebou pro vyšší etiku, morálku a mravního ethosu jako významných pilířů občanské společnosti.

Pracovní skupina k vízové povinnosti pro občany ČR, kteří cestují do Kanady

Na podnět předsedy Rady se vytvořila ad-hoc pracovní skupin, která měla za úkol navrhnout znění „Prohlášení Rady vlády pro záležitosti romské komunity k zavedení vízové povinnosti pro občany České republiky při cestách do Kanady“. Tato skupiny byla složena z následujících členů a členek Rady: Bc. Gabriela Hrabaňová, Bc. Cyril Koky, Bc. Lucie Špallová a Ing. Ladislav Hireš.

Anti-diskriminační zákon a Společné základní zásady začleňování Romů

V návaznosti na české předsednictví v Radě EU a vnitřnímu legislativnímu vývoji v ČR, předseda Rady představil dvě důležitá opatření, která vstoupila v platnost od posledního zasedání Rady. Prvním úspěchem vlády ČR bylo schválení anti-diskriminačního zákona Poslaneckou sněmovnou ČR dne 17. června 2009. Druhým úspěchem bylo přijetí Společných základních zásad začleňování Romů jako součást Závěrů Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele (EPSCO). Na zasedání Rady EPSCO 8. června 2009 se ČR podařilo zasadit o zařazení návrhu na začleňování Romů do závěr Rady, který byl pod českým předsednictvím Radou přijat. Tento úspěch vychází zejména z práce kanceláře Bc. Gabriely Hrabaňové a kabinetu ministra vlády ČR pro lidská práva Michaela Kocába. Společné zásady pojednávají o začleňování Romů v následujících deseti bodech:

Zásada č. 1: Konstruktivní, pragmatické a nediskriminační politiky

Politiky zaměřené na začleňování Romů respektují a uskutečňují klíčové hodnoty Evropské unie, k nimž patří lidská práva a důstojnost, nediskriminace a rovné příležitosti, jakož i hospodářský rozvoj. Politiky zaměřené na začleňování Romů jsou nedílnou součástí většinových politik, zejména v oblasti vzdělávání, zaměstnání, sociálních záležitostí, bydlení, zdravotní péče a bezpečnosti. Cílem těchto politik je poskytnout Romům ve společnostech členských států účinný přístup k rovným příležitostem.

Zásada č. 6: Převod politik vybudovaných na průkazném základě

Je velmi nutné, aby se členské státy učily z vlastních zkušeností, rozvíjely iniciativy zaměřené na začleňování Romů a sdílely tyto zkušenosti s jinými členskými státy. Ví se, že vytváření, provádění a monitorování politik zaměřených na začleňování Romů vyžaduje dobrý základ spočívající v pravidelně shromažďovaných socioekonomických údajích. V případě potřeby se rovněž berou v úvahu příklady politik zaměřených na sociální začlenění týkající se jiných ohrožených skupin jak z EU tak i zvenčí a zkušenosti s nimi.

Zásada č. 7: Využívání nástrojů Společenství

Nesmírně důležité je i to, aby členské státy při vytváření a provádění politik zaměřených na začleňování Romů plně využívaly nástrojů Společenství, včetně nástrojů právních (směrnice o rovnosti ras, rámcové rozhodnutí o rasismu a xenofobii), finančních (Evropský sociální fond, Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, předvstupní nástroj) a nástrojů koordinace (otevřené metody koordinace). Členské státy musí zajistit, aby využívání finančních nástrojů bylo v souladu s těmito společnými základními zásadami a, pokud jde o hodnocení politik a projektů, využívat odborných znalostí v rámci Evropské komise. Vzájemné hodnocení a převod osvědčených postupů je umožňován rovněž na úrovni odborníků prostřednictvím sítě EURoma (Evropská síť pro sociální začleňování a romskou komunitu v rámci strukturálních fondů).

Zásada č. 8: Zapojování regionálních a místních orgánů

Členské státy musí v těsné spolupráci s regionálními a místními orgány vytvářet, rozvíjet, provádět a hodnotit politické iniciativy zaměřené na začleňování Romů. Tyto orgány hrají klíčovou roli při praktickém provádění politik.

Zásada č. 9: Zapojení občanské společnosti

Členské státy rovněž musí navrhovat, rozvíjet, provádět a hodnotit politické iniciativy zaměřené na začleňování Romů v těsné spolupráci s aktéry občanské společnosti, jako jsou nevládní organizace, sociální partneři a akademici a výzkumní pracovníci. Zapojení občanské společnosti se považuje za velmi důležité jak pro mobilizaci odborných znalostí, tak i pro šíření znalostí nutných pro rozvíjení veřejné rozpravy a odpovědnosti v celém procesu tvorby politik.

Zásada č. 10: Aktivní účast Romů

Účinnost politik se zvyšuje, pokud jsou do každého stupně procesu zapojeni Romové. K zapojení Romů musí docházet jak na vnitrostátní, tak i na evropské úrovni, a to prostřednictvím odborných znalostí romských specialistů i státních zaměstnanců, jakož i konzultacemi s celou řadou romských zainteresovaných subjektů při navrhování, provádění a hodnocení politických iniciativ. Nesmírně důležité je, aby byly politiky začlenění založeny na otevřenosti a transparentnosti a aby vhodným a účinným způsobem přistupovaly k obtížným nebo tabuizovaným otázkám. Zásadní je i podpora plné účasti Romů na veřejném životě, podněcování jejich aktivního občanství a rozvoj jejich lidských zdrojů.

(z usnesení Rady EPSCO ze dne 8. června 2009)

Prohlášení Rady k zavedení vízové povinnosti pro občany ČR při cestách do Kanady

Předseda Rady vyzval členy ad-hoc pracovní skupiny, aby představily připravený návrh Prohlášení Rady k zavedení vízové povinnosti. Tohoto úkolu se ujala Bc. Gabriela Hrabáňová, která představila návrh prohlášení v následujícím znění:

**Prohlášení Rady vlády pro záležitosti romské komunity k zavedení vízové povinnosti
pro občany České republiky při cestách do Kanady
ze dne 15. 7. 2009**

Rada vlády se dnes na svém mimořádném zasedání kromě jiného věnovala záležitosti znovuzavedení vízové povinnosti občanům ČR při cestách do Kanady. Rada si je vědoma, že Romové jsou zasaženi neúměrným sociálním vyloučením, předsudky a diskriminací, což potvrdili mj. i závěry Rady EU pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele ze dne 8. června 2009. Tyto závěry obsahují deset společných základních zásad týkajících se začleňování Romů do společnosti a projednaných na prvním zasedání integrované evropské platformy pro začleňování Romů v dubnu 2009. Řešení těchto problémů nicméně vyžaduje dlouhodobý a koordinovaný přístup všech zainteresovaných subjektů na mezinárodní, národní i lokální úrovni.

Rada rovněž vyjadřuje hluboké znepokojení nad negativním trendem nárůstu pravicového extremismu, který se týká řady demokratických zemí.

Obnovení vízové povinnosti nicméně Rada považuje za neúměrně tvrdé, vzhledem k tomu, že Kanada nevyužila všech dostupných opatření, která by mohla zabránit diskutovanému využívání kanadského azylového systému, a místo toho přistoupila k plošnému zavedení víz, aniž o tom Českou republiku vyrozuměla řádnou diplomatickou cestou v dostatečném předstihu.

Rada se zároveň plně ztotožňuje s oficiálním stanoviskem ministra pro lidská práva Michaela Kocába, které je přílohou tohoto prohlášení.

Gabriela Hrabaňová, tajemnice Rady vlády pro záležitosti romské komunity
Hrabanova.gabriela@vlada.cz

Předseda Rady vyzval členy a členky k hlasování o Prohlášení.

Pro: 13

Zdrželi se: 1

Proti: 0

Prohlášení bylo přijato Radou.

Institut veřejné služby

Předseda Rady dal příležitost Bc. Lucie Špallové, která informovala členy a členky Rady, že v případě zájmu o informace k Institutu veřejné služby, je zde možnost kontaktovat Mgr. Beka, který je odborníkem na Institut veřejné služby a mohl by být pozván na případné jednání.

ZÁVĚR

Předseda Rady děkuje za přítomnost na zasedání a ukončuje jej přípitkem k přijetí anti-diskriminačního zákona Poslaneckou sněmovnou České republiky. Zasedání Rady vlády ČR pro záležitosti romské komunity bylo ukončeno 15. července 2009 v 16 hod. 30 min.

Zapsali: Martin Martínek

Gabriela Hraňáková

Schválil: Michael Kocáb